

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 421/2025-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a sudcov Petra Molnára (sudca spravodajca) a Petra Straku v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDAKOVANÉ], narodeného [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], narodenej [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpených JUDr. Jánom Čipkom, advokátom, Partizánska 197, Hnúšťa, proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 11Co/18/2023-218 z 11. mája 2023 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo/11/2024 z 30. apríla 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 30. júla 2025 domáhajú vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 20 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práva a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom krajského súdu č. k. 11Co/18/2023-218 z 11. mája 2023 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 7Cdo/11/2024 z 30. apríla 2025 (ďalej len „uznesenie dovolacieho súdu“). Navrhujú napadnuté uznesenie dovolacieho súdu zrušiť a vrátiť mu vec na ďalšie konanie. Od najvyššieho súdu žiadajú náhradu trov právneho zastúpenia pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovatelia sa žalobou podanou prvoinštančnému súdu domáhali určenia, že sú oprávnení z vecného bremena práva cesty cez špecifikovaný pozemok vrátane práva cesty pešo a prejazdom motorovými aj nemotorovými vozidlami a mechanizmami k nehnuteľnostiam v ich vlastníctve a uloženia žalovanej právo vecného bremena strpieť. Alternatívne žiadali, aby súd prvej inštancie rozhodol, že zriaďuje v ich prospech vecné bremeno k tým istým nehnuteľnostiam, a žiadali žalovanej uložiť právo vecného bremena strpieť.

3. Rozsudkom č. k. 9C/43/2019-156 z 10. októbra 2022 Okresný súd Rimavská Sobota žalobu sťažovateľov zamietol v celom rozsahu a rozhodol, že sťažovatelia sú povinní nahradiť žalovanej trovy konania v rozsahu 100 % do troch dní od právoplatnosti uznesenia o výške náhrady trov konania.

4. Okresný súd odôvodnil svoje rozhodnutie tým, že sťažovateľom nesvedčí žiadny titul nadobudnutia práva vecného bremena v rozsahu, v akom ho požadovali určit' žalobou; nesvedčí im ani titul (čo aj domnelý) nadobudnutia práva vecného bremena vydržaním a len ubezpečenie pôvodného vlastníka nehnuteľností v tom, že právo cesty k nehnuteľnostiam sťažovateľov existuje, pre pozitívne rozhodnutie o určení vecného bremena nepostačuje. Pokiaľ ide o návrh na aplikáciu § 151o ods. 3 Občianskeho zákonníka, uzavrel, že neexistuje stavba, ku ktorej by bolo možné zriadiť vecné bremeno.

5. Po podaní odvolania sťažovateľmi krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil prvoinštančný rozsudok, pričom okrem iného uviedol, že závery súdu prvej inštancie sú v plnom rozsahu správne a súladné s vykonaným dokazovaním; s týmito závermi sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožnil a poukázal na ne.

6. Proti rozsudku krajského súdu sťažovatelia podali dovolanie, ktoré najvyšší súd napadnutým uznesením odmietol, a to v časti namietanej vady zmätočnosti [§ 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“)] podľa § 447 písm. c) CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné, a v časti namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci [§ 421 ods. 1 písm. b) CSP] podľa § 447 písm. f) CSP ako dovolanie, v ktorom dovolací dôvod nie je vymedzený spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP.

II.

Argumentácia sťažovateľov

7. Sťažovatelia namietajú, že odvolací súd sa v odôvodnení napadnutého rozsudku nevysporiadal s ich podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní, ale iba skonštatoval správnosť dôvodov uvedených okresným súdom ako súdom prvej inštancie. Tento nedostatok rozhodnutia odvolacieho súdu mal podľa ich názoru odstrániť súd dovolací v rámci namietanej vady zmätočnosti, mal na tento nedostatok ako dôvod prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP prihliadať, náležite ho vyhodnotiť a o dovolaní meritórne rozhodnúť.

8. Súdny podľa názoru sťažovateľov o zamietnutí žaloby a odmietnutí dovolania rozhodovali bez dostatočného zohľadnenia okolností prípadu. Obe napadnuté rozhodnutia považujú za nepresvedčivé, vnútorne nekonzistentné, riadne neodôvodnené, pričom nie sú zárukou toho, že výkon spravodlivosti nie je arbitrárny.

9. Sťažovatelia zastávajú názor, že napadnutým rozsudkom krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu došlo k porušeniu ich označených základných práv podľa ústavy, listiny a práva podľa dohovoru.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

10. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základného práva sťažovateľov podľa čl. 20, čl. 46 ods. 1 ústavy, podľa čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu a napadnutým uznesením dovolacieho súdu.

III.1. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu:

11. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

12. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Právomoc ústavného súdu je preto subsidiárna a uplatní sa až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť a aj domáhal využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

13. Proti napadnutému rozsudku krajského súdu mohli podať sťažovatelia dovolanie, o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť najvyšší súd. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že proti napadnutému rozsudku krajského súdu sťažovatelia podali dovolanie, v ktorom uplatnili dovolací dôvod zmätočnosti podľa § 431 ods. 1 CSP, ktorý vymedzili vadou podľa § 420 písm. f) CSP a dovolací dôvod nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP) za judikatúrnej situácie uvedenej v § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

14. Ústavný súd v súvislosti s predbežným prerokovaním ústavnej sťažnosti preskúmal dovolacie námietky sťažovateľov a zistil, že sa prekrývajú s argumentáciou sťažovateľov v ústavnej sťažnosti vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu.

15. Dovolací súd sa dovolaním sťažovateľov zaoberal a dospel k záveru, že dovolanie vo vzťahu k tvrdenému porušeniu práva na spravodlivý proces nie je prípustné a vo vzťahu k nesprávnemu právnomu posúdeniu veci nebol dovolací dôvod vymedzený spôsobom uvedeným zákonom. Právomoc najvyššieho súdu rozhodnúť o dovolaní sťažovateľov vylučuje právomoc ústavného súdu posudzovať rozhodnutie odvolacieho súdu. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

III.2. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením dovolacieho súdu:

16. Právo na súdnu ochranu sa v civilnom sporovom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za ktorých splnenia civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred súdom vrátane dovolacích konaní, v ktorých sa (popri všeobecných procesných podmienkach) uplatňujú aj ďalšie, osobitné procesné podmienky dovolacieho konania.

17. Ústavný súd, poukazujúc na svoju doterajšiu judikatúru, považuje za potrebné zdôrazniť, že otázka posúdenia, či sú splnené podmienky na uskutočnenie dovolacieho konania, patrí zásadne do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1 ústavy) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96).

18. Sťažovatelia namietané porušenie označených práv najvyšším súdom odôvodňujú predovšetkým nepresvedčivosťou, nedostatočným odôvodnením a arbitrárnosťou jeho uznesenia.

19. V súvislosti s namietanou vadou zmätočnosti podľa § 420 písm. f) ústavný súd poukazuje na relevantnú časť odôvodnenia napadnutého uznesenia, v ktorom dovolací súd okrem iného uviedol, že je dostatočne zrejmé, z ktorých skutočností a dôkazov súdy vychádzali, akými úvahami sa riadil prvoinštančný súd, ako ich posudzoval odvolací súd a aké závery zaujal k jeho právnomu posúdeniu. Podľa dovolacieho súdu odvolací súd a pred ním súd prvej inštancie odôvodnili svoje rozhodnutia podrobne, spôsobom zodpovedajúcim zákonu a s potrebnou presvedčivosťou vysvetlili všeobecné právne úvahy, ktoré mali na zreteli pri rozhodovaní, ako aj individuálne okolnosti preskúmaného prípadu, ktoré boli preukázané dokazovaním. Preto podľa najvyššieho súdu napadnuté odvolacie rozhodnutie dovolateľmi naznačenou nepreskúmateľnosťou netrpí.

20. Osobitne dovolací súd v danom kontexte poukázal na odôvodnenie napadnutého rozhodnutia krajského súdu uvedené v bodoch 13 až 16 (ktorému predchádza teoretický podklad), ktoré v spojení s odôvodnením uvedeným súdom prvej inštancie v celom jeho kontexte napĺňa náležitosti odôvodnenia vyplývajúce z § 220 ods. 2 v spojení s § 393 ods. 2 CSP. Najvyšší súd zdôraznil, že v podstatnom z ich obsahu vyplýva absencia naplnenia zákonných predpokladov na vydržanie práva vecného bremena cesty v zmysle žalobnej požiadavky dovolateľov (nepretržitý výkon práva počas vydržacej doby, dobromyseľnosť a existencia nadobúdacieho titulu, čo i len vo forme titulu domnelého) a nesplnenie zákonných podmienok na zriadenie tohto vecného bremena súdom (neúčelnosť pre zánik stavby, ku ktorej sa mal zabezpečiť prístup). Súslednosti jednotlivých častí odôvodnenia a ich materiálny obsah zakladajú súhrnne ich zrozumiteľnosť aj všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. Myšlienkový postup odvolacieho súdu je dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky rozhodujúce skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal.

21. Dovolací súd uvádza, že brojenie sťažovateľov podaným dovolaním proti skutkovému stavu zistenému nižšími súdmi a namietaná okolnosť nedostatočne zisteného skutkového stavu v zásade vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP ani nezakladajú, navyše, dovolací súd je viazaný

skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP). Pripomenul, že v prípade, ak sťažovatelia v odvolacom konaní neuplatnili námietky, hoci tak urobiť mohli a mali, tieto námietky *ex post* nemôžu byť spôsobilé založiť prípustnosť dovolania.

22. Najvyšší súd dospel k záveru, že ani na podklade dovolania sťažovateľov podľa § 421 ods. 1 CSP nemožno uskutočniť meritórny dovolací prieskum, preto dovolanie sťažovateľov v tejto časti odmietol podľa § 447 písm. f).

23. Z napadnutého uznesenia dovolacieho súdu vo vzťahu k nedostatočnému vymedzeniu nesprávneho právneho posúdenia veci možno vyvodiť, že najvyšší súd odmietnutie dovolania sťažovateľov odôvodnil primeraným spôsobom, pričom tento jeho záver nemožno považovať za arbitrárny. Dovolateľmi vymedzené právne otázky skutočne neboli rozhodujúcimi pre právne posúdenie veci.

24. Ústavný súd pri preskúvaní napadnutého uznesenia nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup dovolacieho súdu, t. j. postup, ktorý by nemal oporu v zákone. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že najvyšší súd sa ústavne akceptovateľným spôsobom zaoberal a aj vysporiadal s dovolaním sťažovateľov vo vzťahu k obom dovolacím dôvodom, pričom závery, ku ktorým dospel, podrobne, jasne a zrozumiteľne vysvetlil a podporil aktuálnou judikatúrou súdnych autorít.

25. Je potrebné poznamenať, že dovolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nemusí dať odpoveď na všetky dovolacie námietky, ale len na tie, ktoré majú pre rozhodnutie o dovolaní podstatný význam. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (podobne II. ÚS 114/2021 a tam citovaná judikatúra).

26. Právne závery, ktoré viedli najvyšší súd v konečnom dôsledku k odmietnutiu dovolania sťažovateľov, majú podľa názoru ústavného súdu oporu v aplikovaných ustanoveniach relevantných právnych predpisov. Uplatnený spôsob interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení právnych predpisov ústavný súd považuje za ústavne konformný, nepopierajúci ich účel a význam. Preto podľa jeho názoru nemohol neprípustným spôsobom zasiahnuť do označených práv sťažovateľov.

27. Z uvedeného vyplýva, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a základným právom sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 od. 1 listiny a právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorých porušenie namietajú, neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by ústavný súd po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení.

28. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu je podľa názoru ústavného súdu z ústavného hľadiska akceptovateľné a udržateľné, a preto ústavnú sťažnosť pri predbežnom prerokovaní odmietol v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

29. V okolnostiach veci sťažovateľov je evidentné, že vyslovenie porušenia vlastníckeho práva sťažovateľov (neúplne označeného len čl. 20 ústavy) bolo podmienené zistením porušenia práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivý proces, k čomu nedošlo, nemožno z objektívneho hľadiska uvedený právny stav považovať za porušenie ich základného práva podľa čl. 20 ods. 1

ústavy, preto aj v tejto časti ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

30. Vzhľadom na skutočnosť, že ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších návrhoch sťažovateľov.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. augusta 2025

Luboš Szigeti
predseda senátu